

KONDOMRAPPORTEN 2024

En rapport fra RFSU om holdningene til folk i Norden
og atferd rundt sex og kondomer

INTRO

Om Kondomrapporten

Siden 2009 har RFSU gjennomført en årlig nordisk undersøkelse for å kartlegge kjønns- og kondomvanene i Norden. Undersøkelsen dekker områder innenfor målgruppens bruk, holdninger, kunnskap og atferd, med særlig fokus på Ungdom i aldersgruppen 16-35 år.

Om undersøkelsen

Undersøkelsen ble gjennomført i juli 2024 som en nettbasert spørreundersøkelse via Bilendis panel i Sverige, Norge, Danmark og Finland. Datainnsamlingen var rettet mot et nasjonalt representativt utvalg av personer mellom 16 og 65 år, med over 1,000 intervjuer utført i målgruppen i hvert land og et spesielt fokus på aldersgruppen 16-35 år. Resultatene er delvis sammenlignet med tidligere undersøkelser gjennomført fra somrene 2019, 2020, 2022 og 2023. Statistisk sikkerhet er sikret ved signifikanstester.

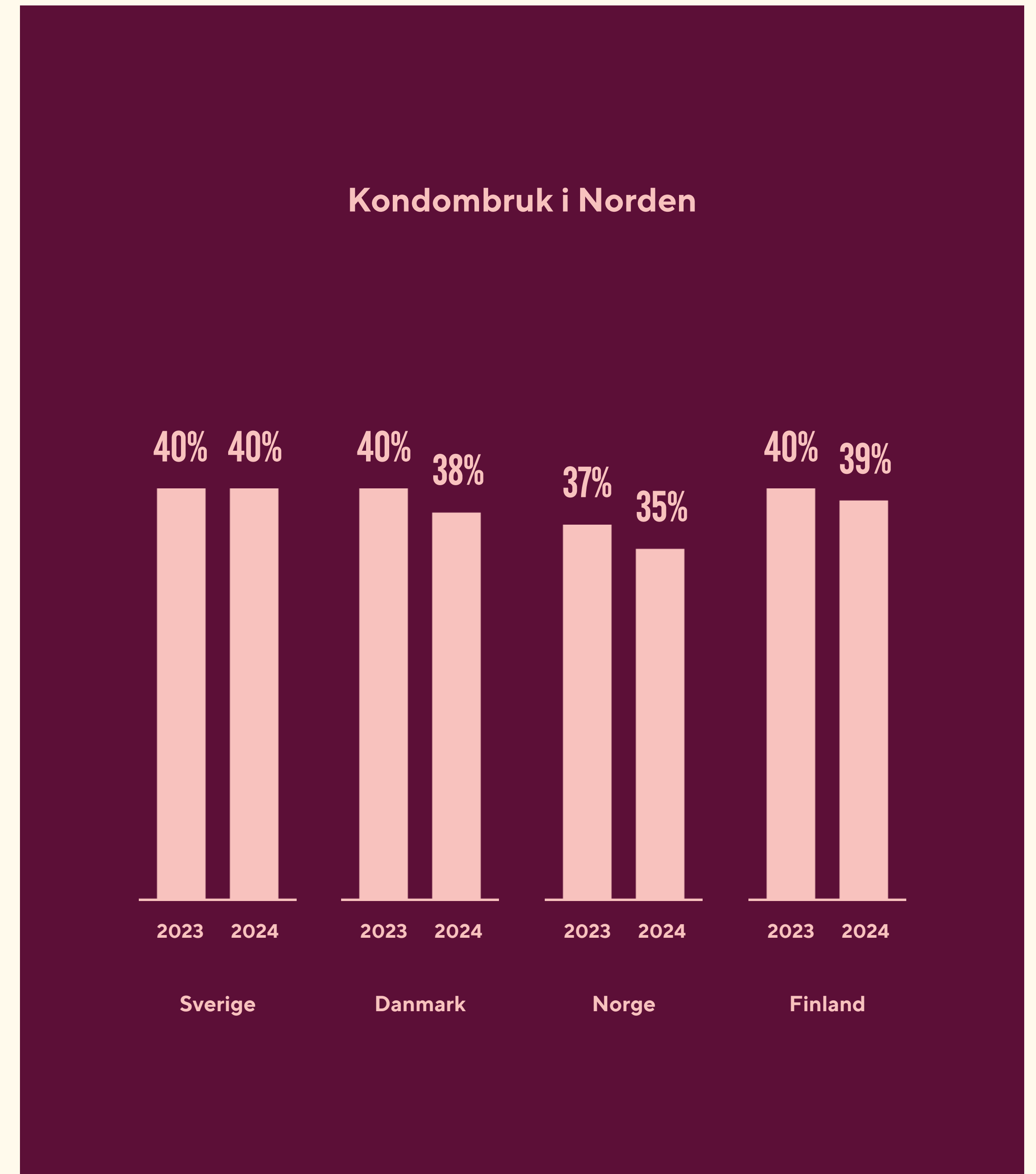
NORDISK SAMMENDRAG

TRENDBRUDD I KONDOMBRUK I NORDEN – NEDGANG FOR FØRSTE GANG PÅ 5 ÅR

De siste årene har kondombruken i Norden økt jevnt og trutt, men nå ser trenden ut til å være brutt. Mens andelen som har brukt kondom det siste året har holdt seg konstant i Sverige siden året før (40 %), har andelen gått litt ned i de andre nordiske landene, i Danmark fra 40 til 38 %, i Norge fra 37 til 35 % og i Finland fra 40 til 39 %.

Trendbruddet er også synlig i andelen som svarte at de hadde kondom sist de hadde sex med en ny partner, der andelen har gått ned i alle nordiske land og i Norden som helhet fra 50 til 47 %.

Til tross for trendbruddet er kondom fortsatt det vanligste prevensjonsmidlet i Norden. 28 % oppgir at det er deres vanligste prevensjonsmiddel.

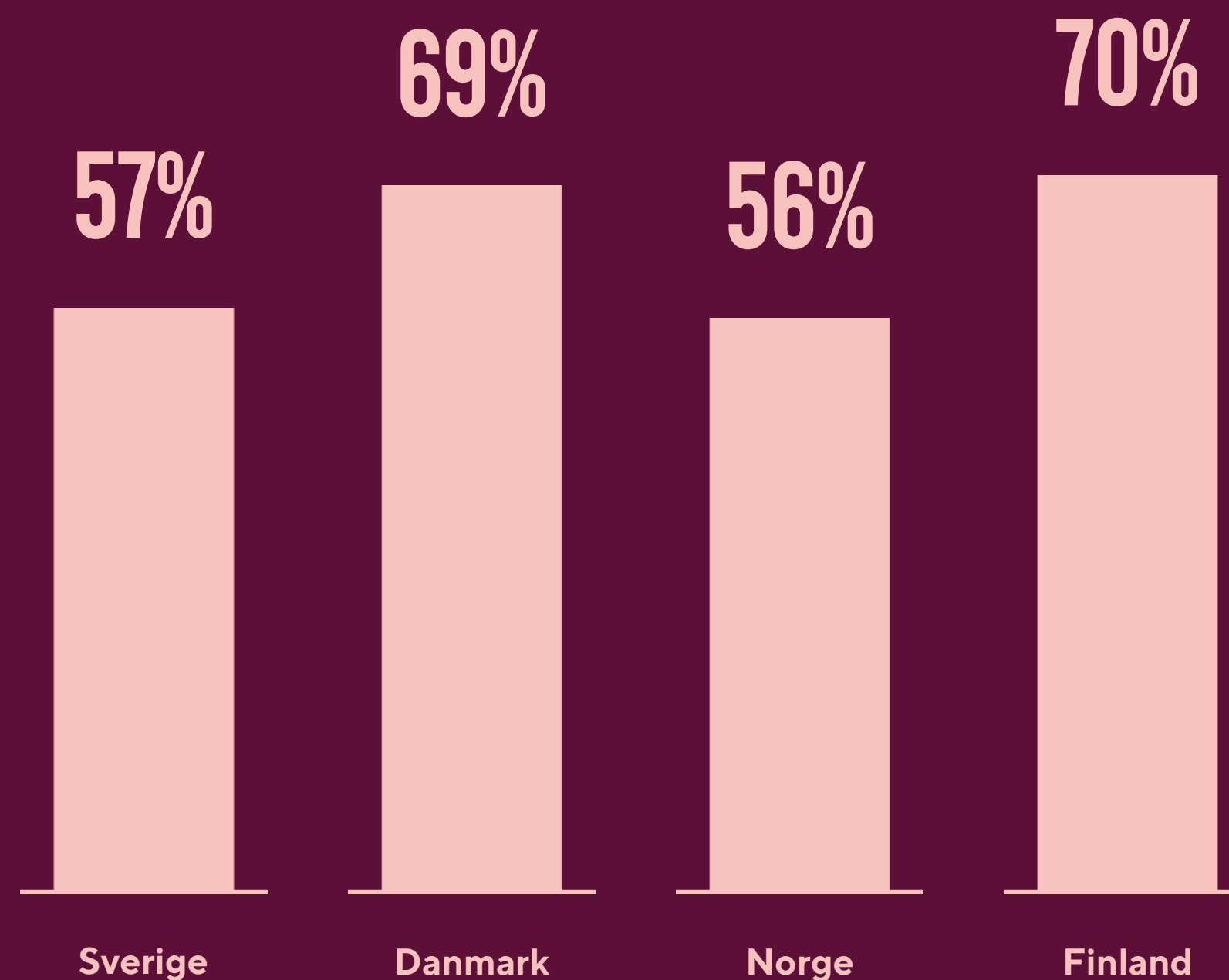

UNGDOM I NORGE DÅRLIGST I NORDEN OM BRUK AV KONDOM UNDER SEXDEBUT – UNGE I FINLAND ER BEST

7 av 10 (70 %) unge finner mellom 16-35 år brukte kondom i forbindelse med sin seksuelle debut, som er høyest i Norden, etterfulgt av Danmark (69 %). Blant unge i Norge og Sverige er andelen lavere, bare drøyt halvparten av nordmenn (56 %) og svenskene (57 %) brukte kondom første gang de hadde sex.

Også sett i alle aldersgrupper er finnene de som brukte kondom i størst grad første gang de hadde sex (63 %), etterfulgt av dansker (59 %), svensker (51 %) og Nordmenn (50%).

Andel 16-35-åringar som brukte kondom under sin seksuelle debut

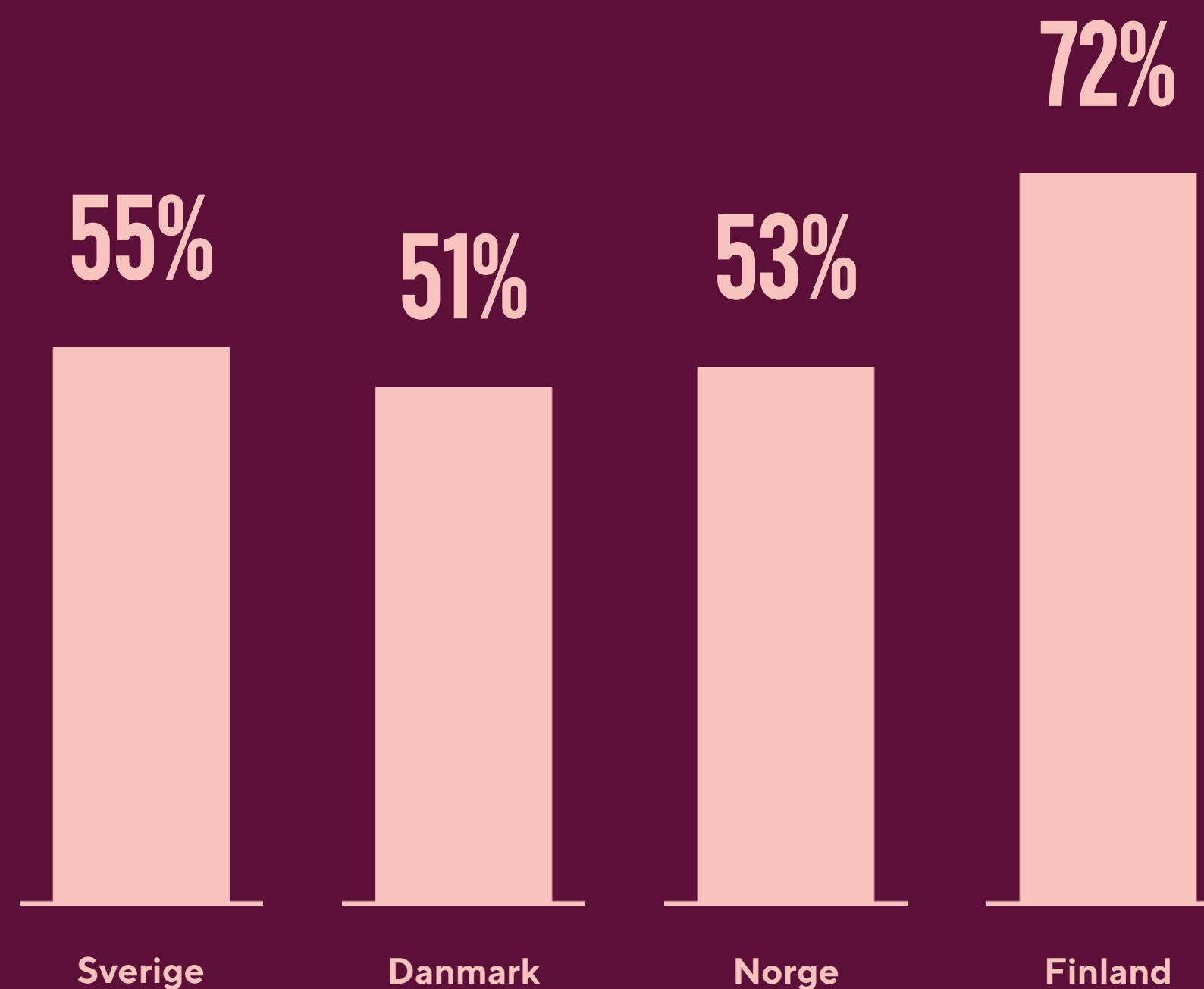

LETT FOR FINNENE Å FORESLÅ KONDOMER – VANSKELIG FOR NORDMENN HVIS DET IKKE BLE BRUKT FØRSTE GANG

7 av 10 (73 %) finner synes det er lett å foreslå kondom når man har sex med en ny partner, noe som er det høyeste i Norden. I andre land opplever færre det som enkelt, 55 % i Sverige, 53 % i Norge og 51 % i Danmark.

Finnene er også de som i minste grad synes det er vanskeligere å foreslå kondom andre gang de hadde sex, hvis det ikke ble brukt første gang. 27 % av finnene mener det gjør det vanskeligere, sammenlignet med 32 % av danskene, 35 % av svenskene og hele 44 % av nordmennene.

Andel som synes det er lett å foreslå
kondom når man har sex med en ny partner

FINNENE BEST I NORDEN TIL Å BE OM SAMTYKKE

Når det gjelder måten vi i Norden bruker for å ta initiativ til sex, skiller finnene seg ut som de som ber mest om samtykke ved å stille et rett spørsmål. 7 av 10 (72 %) finner stiller spørsmål om samtykke for å sammenligne med Sverige (60 %), Norge (59 %) og Danmark (58 %).

Finland er også det eneste landet i Norden der det er mer vanlig å be om samtykke ved å spørre enn å bruke kroppsspråk for å ta initiativ til sex, som er den vanligste metoden i Sverige, Norge og Danmark.

KONDOMGAPET HAR ØKT I GJENNOMSNITT I HELE NORDEN

Forskjellen mellom intensjon og handling når det gjelder kondombruk har økt siden 2023. I 2024 oppga 67 % av innbyggerne i Norden at de hadde til hensikt å bruke kondom med en ny partner, men bare 47 % gjorde det – en forskjell på 20 prosentpoeng, sammenlignet med 17 prosentpoeng i 2023.

Utvikling etter land:

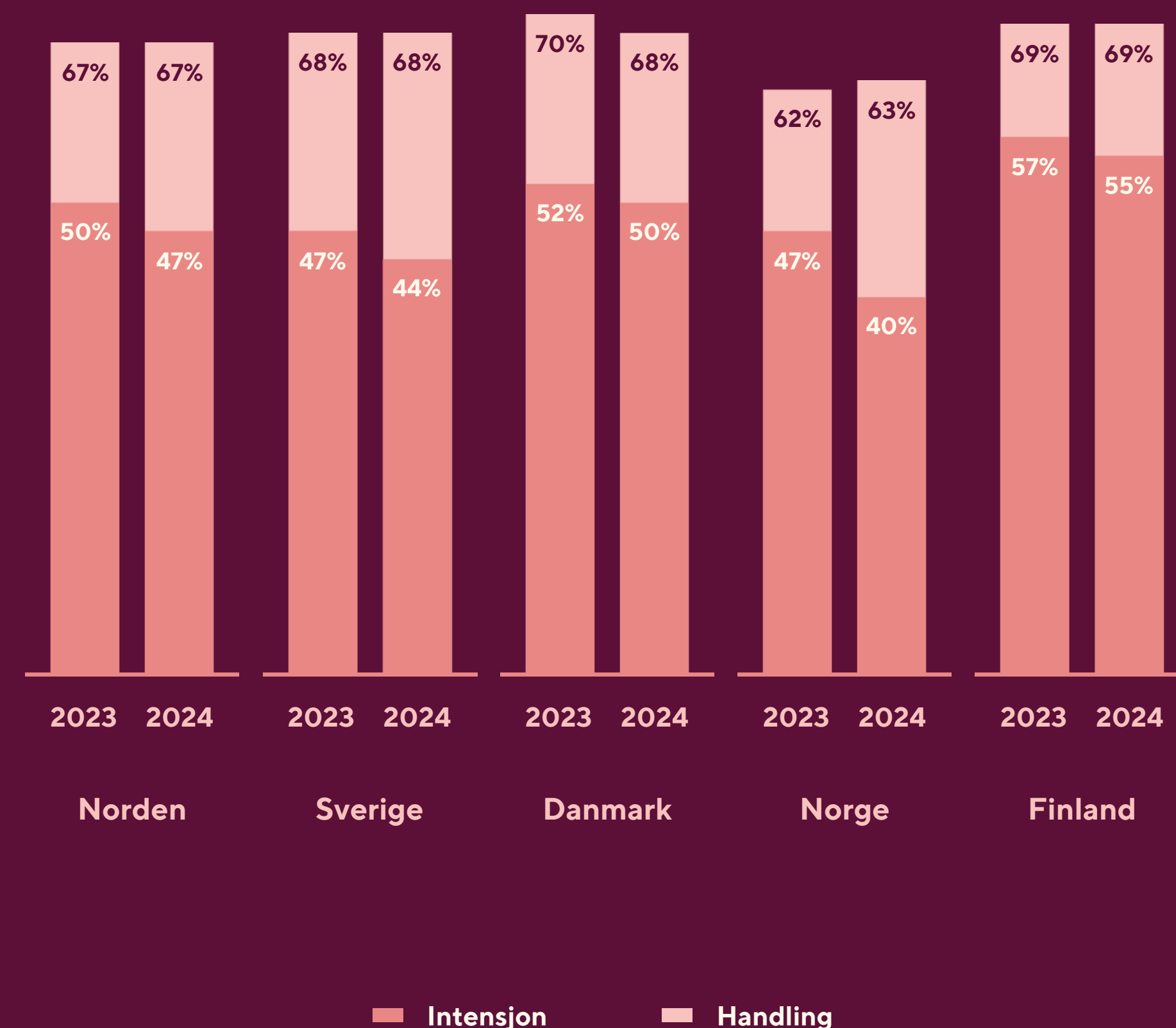
Sverige: Ambisjonen om å bruke kondom med en ny partner holdt seg på 68 % i både 2023 og 2024. Derimot falt faktisk bruk fra 47 til 44 %, noe som økte kondomgapet fra 21 til 24 prosentpoeng.

Danmark: Ambisjonen falt litt fra 70 til 68 %, men gjennomføringsgraden falt i samme takt (fra 52 til 50 %), noe som gjorde at kondomgapet forble på 18 prosentpoeng.

Finland: Ambisjonen var uendret på 69 %, men bruken gikk ned fra 57 til 55 %. Dette gjorde at kondomgapet økte fra 12 til 14 prosentpoeng.

Norge: Det var her den største endringen skjedde. Ambisjonen økte marginalt fra 62 til 63 %, men faktisk bruk falt betydelig fra 47 til 40 %. Som et resultat økte kondomgapet fra 15 til 23 prosentpoeng – en økning på 8 prosentpoeng.

Intensjon vs. Handling av kondombruk med en ny partner

NORGE

NORGE

KONDOMBRUK

KONDOMBRUKEN I NORGE GÅR NED FOR FØRSTE GANG PÅ FEM ÅR

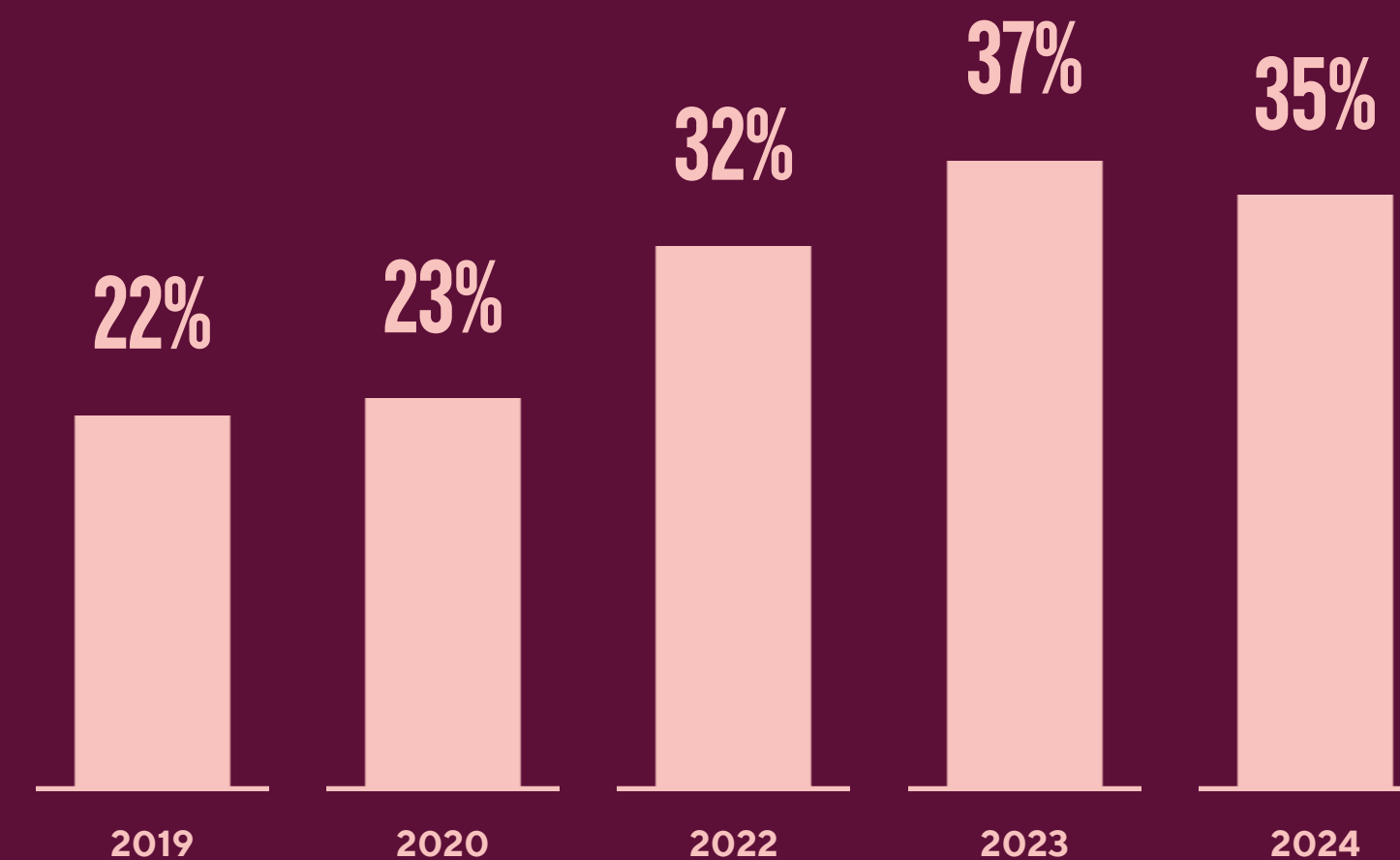
Det siste året har 35 % av befolkningen i Norge brukt kondom, noe som er litt lavere enn i fjor, så tilsvarende tall var 37 %. Av disse svarer 9 % at de alltid bruker kondom, noe som er en nedgang fra 11 % i 2023. 49 % oppgir at de aldri bruker kondom, en økning fra 2023 da samme tall var 47 %.

De yngste, 16-20-åringene, er fortsatt de som er best til å bruke kondom – 62 % rapporterer at de har gjort det det siste året. Årets resultater viser imidlertid at den tidligere trenden med økende kondombruk blant unge nå er brutt, fra 50 % i 2020, 62 % i 2022, 65 % i 2023 og nå ned til 62 % i 2024.

Den samme utviklingen ser vi i aldersgruppen 21-35 år, hvor bruken har gått ned fra 49 % i 2023 til 47 % i år.

Samtidig synker andelen personer som ikke bruker beskyttelse til 23 %, en utvikling som har skjedd over tid. Tilsvarende tall i 2019 var 33 %.

Det siste året har 35 % av nordmenn
brukt kondom

62%

Av unge mellom 16-20 år har brukt kondom det siste året – en nedgang på 65 % i 2023.

9%

Sier at de alltid bruker kondom.

KONDOMER POPULÆRT BLANT NORDMENN – MEN HORMONBASERTE PREVENSJONSMIDLER VANLIGST BLANT UNGE

Kondomer er, sammen med p-piller, minipiller, p-staver eller p-ringer, den mest populære prevensjonsmetoden blant nordmenn. 24 % oppgir at de bruker kondom og like mange oppgir at p-piller, minipiller, p-staver eller p-ringer er deres vanligste prevensjonsmetode. Andelen personer som oppgir kondom som vanligste prevensjonsmiddel har gått litt ned siden 2023 (26 %), mens bruken av p-piller, minipiller, p-staver eller p-ringer har økt fra året før (21 %).

Blant unge mellom 16–35 år er hormonelle alternativer også vanligere enn kondomer, 37 % bruker p-piller, minipiller, p-staver eller p-ringer, mens 30 % bruker kondom.

De vanligste årsakene til bruk av kondom er beskyttelse mot graviditet (40 %) og seksuelt overførbare sykdommer (36 %).

24%

Sier at kondomer er deres vanligste prevensjonsmiddelet. Dette gjør det til den vanligste middelet sammen med p-piller, minipiller, p-staver eller p-ringer (24 %).

37%

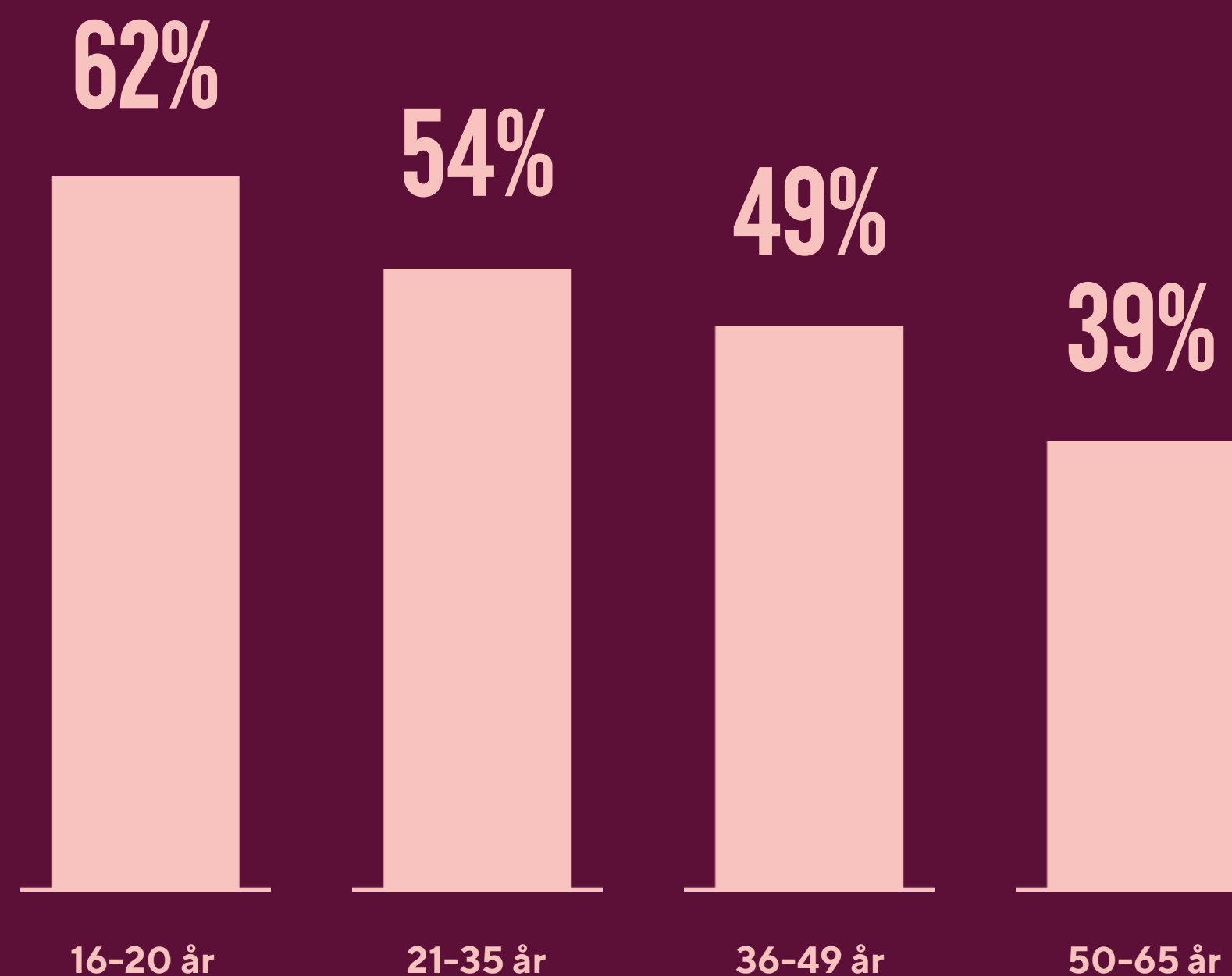
Av 16–35-åringene bruker vanligvis minipillen, p-staven eller p-ringen – noe som gjør det til det vanligste prevensjonsmiddelet blant unge.

UNGDOM ER BEST TIL Å BRUKE KONDOM I SIN SEKSUELLE DEBUT – OG NÅR DE HAR SEX MED EN NY PARTNER

Halvparten (50 %) av nordmennene brukte kondom i sin seksuelle debut – men andelen varierer mellom generasjoner. Blant 16-20-åringene brukte hele 62 % kondom første gang de hadde sex, blant 21-35-åringene 54 %, mens tilsvarende andel blant 50-65-åringene er 39 %.

40 % av nordmennene brukte kondom sist de hadde sex med en ny partner, en nedgang fra året før da tilsvarende tall var 47 %. Blant unge mellom 21-35 år er nedgangen enda større, fra 52 % i 2023 til 40 %. Blant unge mellom 16 og 20 år går imidlertid trenden i motsatt retning, der 50 % brukte kondom sist de hadde sex med noen nye, mot 46 % året før.

Andel som brukte kondom ved
hans seksuelle debut

MER ENN ÉN AV TI UNGE NORDMENN HAR BLITT UTSATT FOR STEALTHING

I overkant av en av ti nordmenn (13 %) har på et eller annet tidspunkt blitt utsatt for stealthing, det vil si at noen under seks år tar av kondomet uten at den andre vet om det. Fenomenet er vanligst blant yngre mennesker, blant 16-35-åringene har 17 % blitt eksponert.

Stealthing fører til sterke følelsesmessige reaksjoner som å føle seg lurte, være bekymret og ikke ønske å se vedkommende igjen.

17%

av ungdom mellom 16-35 år har blitt utsatt for sniking, det vil si når partneren tar av seg kondomet uten at de vet om det.

Følelsesmessige reaksjoner hos 16-35-åringene som har vært eksponert:

JEG BLE VELDIG BEKYMRET:	22%
JEG ØNSKET IKKE Å TREFFE PERSONEN IGJEN:	16%
JEG FØLTE MEG LURT:	17%

NORGE

HOLDNINGER

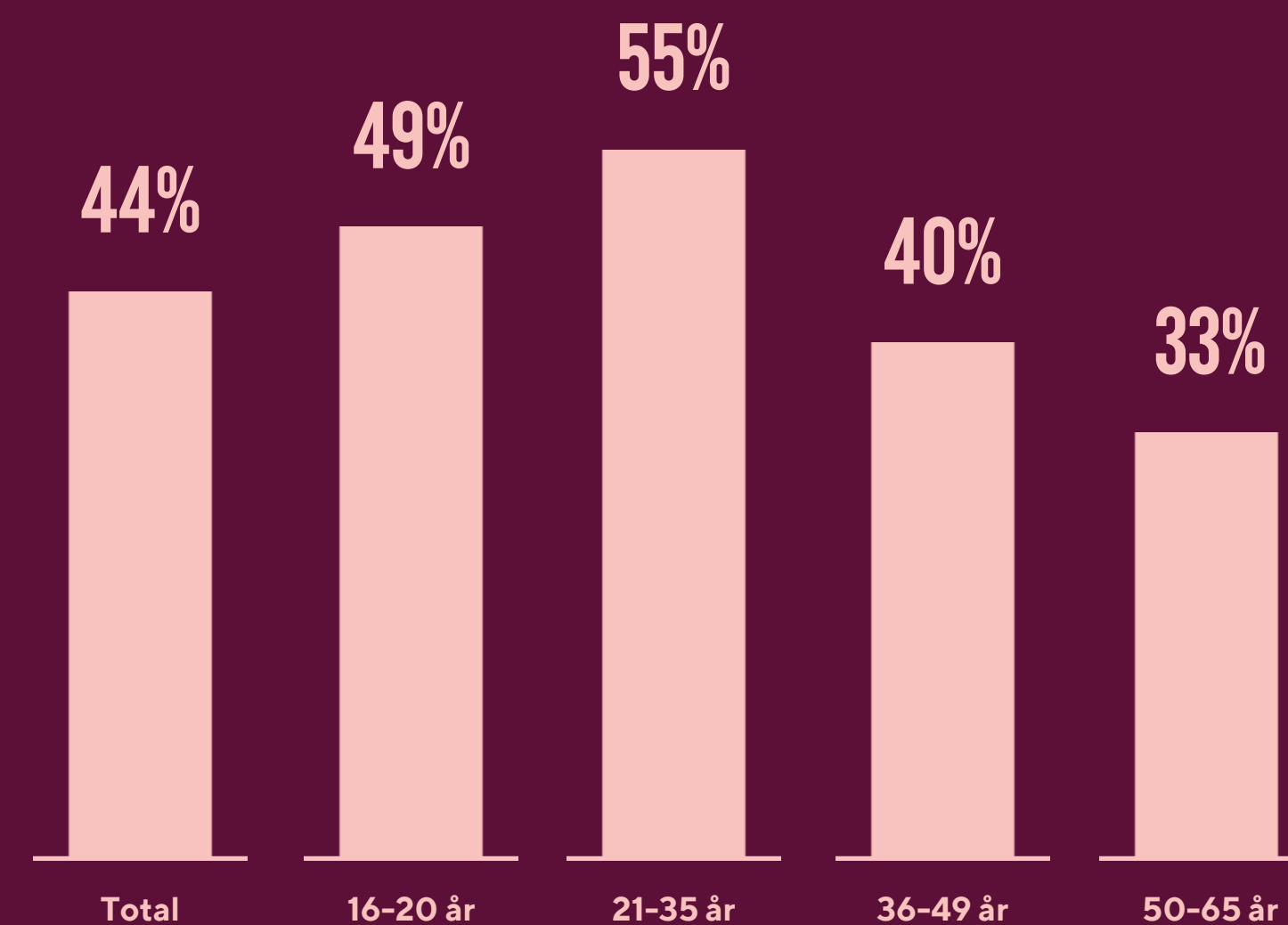
Å FORESLÅ KONDOM ER FOR MANGE ENKELT – MEN KAN VÆRE VANSKELIGERE HVIS DET IKKE BLE BRUKT FØRSTE GANG

53 % synes det er lett å foreslå kondom når de har sex med en ny partner, men prosentandelen varierer mellom aldersgrupper. Det er enklest for 36-49-åringene (60%) og 21-35-åringene (54 %), mens de yngste synes det er vanskeligere. Blant 16-20-åringene synes 47 % det er lett å foreslå kondom.

Å ikke bruke kondom første gang du har sex kan også påvirke neste anledning, viser studien. 44 % mener at det er vanskeligere å foreslå kondom andre gang du har sex hvis kondom ikke ble brukt første gang, og andelen øker til 49 % blant unge voksne i alderen 16-20 år og 55 % i alderen 21-35 år. Kvinner opplever dette som en større barriere enn menn (henholdsvis 47 % og 42 %).

Synes du det er vanskeligere å foreslå kondom andre gang du har sex med noen, hvis du ikke brukte det første gang?

Ja

53%

synes det er lett å foreslå kondom når de har sex med en ny partner.

NORGE

KOMMUNIKASJON

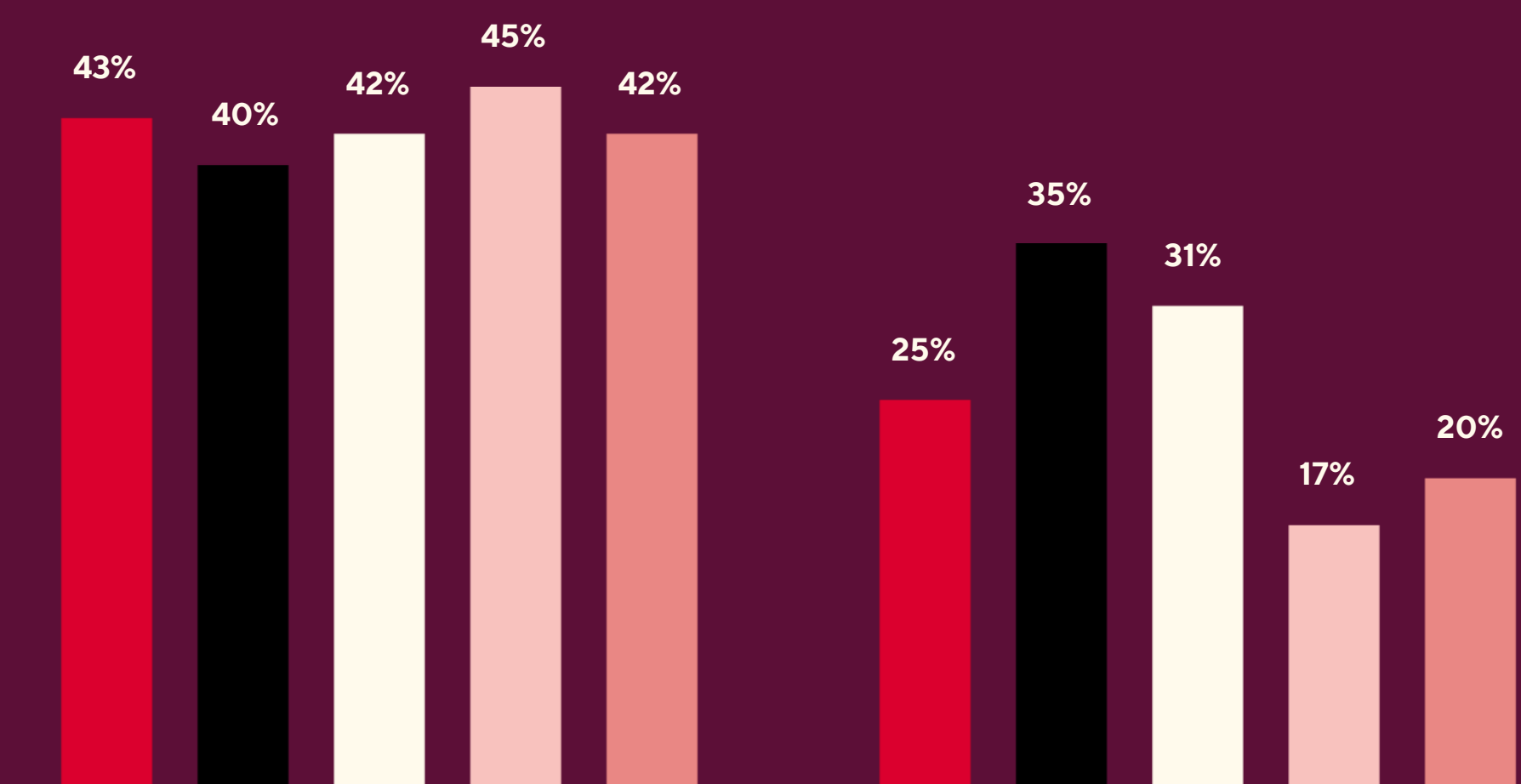

UNGE ER BEST TIL Å SNAKKE OM SEX – SPESIELT RUNDT EGNE GRENSER

68 % av nordmenn mener at de er flinke til å kommunisere om sex med partneren sin. Ungdom er de som anser seg selv som best til å kommunisere, der den tilsvarende andelen er 74 % blant 16-35-åringene.

Nordmenn er best til å kommunisere hvor egne grenser går (76 %), og ungdom mellom 16-35 år (78 %) er best. Flere unge er flinkere til å kommunisere om partnerens preferanser (78 %) enn sine egne (72 %).

Hvor god synes du at du generelt er til å kommunisere om sex med partneren(e) din(e)?

Ganska bra

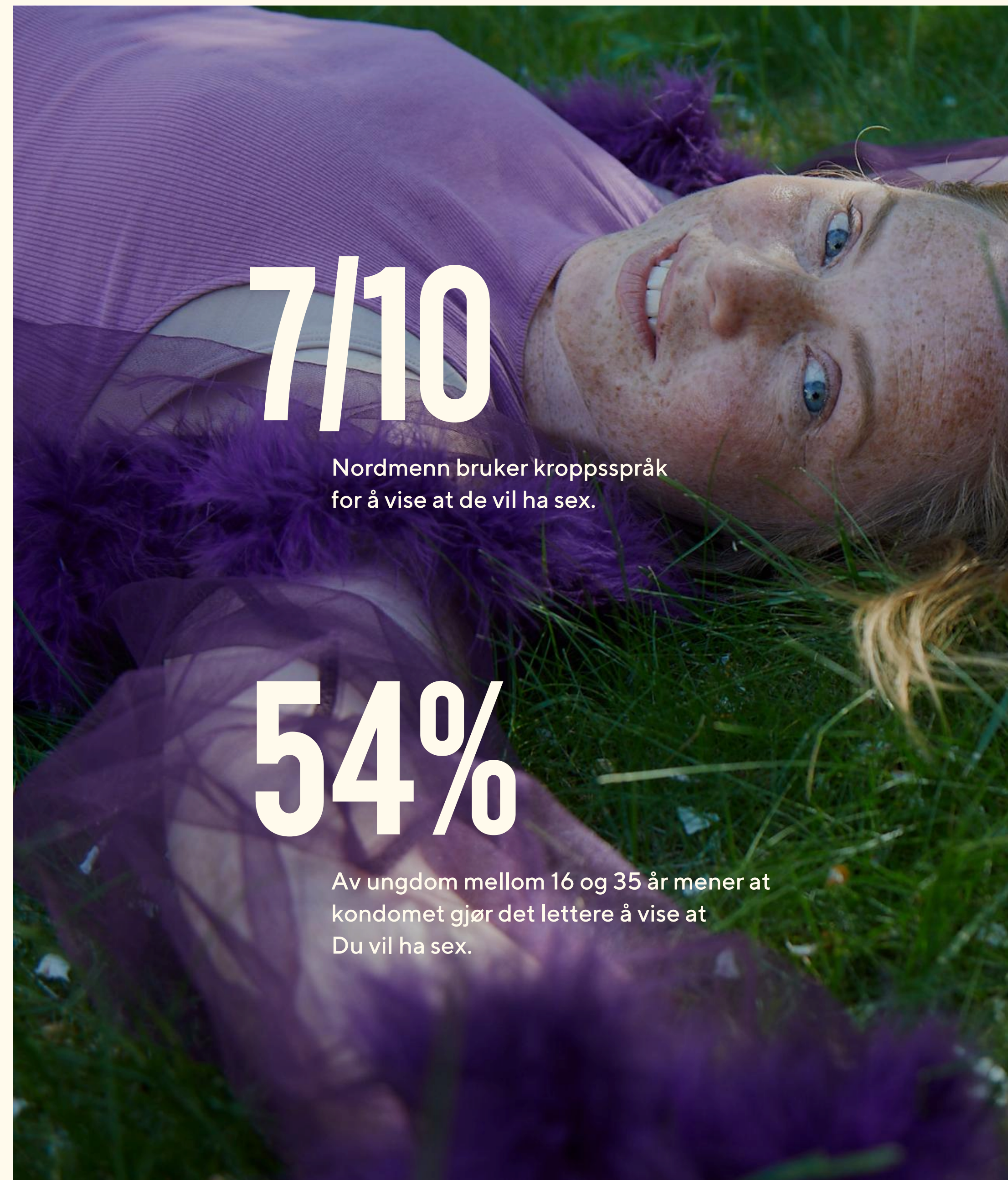
Veldig bra

■ Total
 ■ 16-20 år
 ■ 21-35 år
 ■ 36-49 år
 ■ 50-65 år

KONDOMET ER ET VIKTIG KOMMUNIKASJONSVERKTØY FOR YNGRE

Når det gjelder hvordan sex initieres, bruker 59 % av nordmenn et enkelt spørsmål, men det vanligste er å bruke kroppsspråk (68 %). Blant 16-20-åringene er det vanligere enn i andre aldersgrupper å bruke kondom som en måte å initiere sex på. 10 % viser at de vil ha sex ved å ta ut kondom, mot 4 % i alle aldersgrupper.

På spørsmål om kondomet vil gjøre det lettere å være tydelig på at du vil ha sex, oppgir 54 % av ungdommene mellom 16-35 år at kondomet har den funksjonen. Tilsvarende andel i alle aldersgrupper er 46 %.

7/10

Nordmenn bruker kroppsspråk for å vise at de vil ha sex.

54%

Av ungdom mellom 16 og 35 år mener at kondomet gjør det lettere å vise at Du vil ha sex.

FOR THE FREEDOM OF EVERY BODY

Undersøkelsen ble gjennomført ved hjelp av Bilendis nettbaserte undersøkelse i paneler i Sverige, Norge, Finland og Danmark i løpet av juli måned 2024.